

FAXE KOMMUNE

Indhold

Aktivitsregulering på det Specialiserede Børne- og Ungeområde Budget 2024-2027	2
Aktivitsregulering på det Specialiserede Voksen- og Handicapområde	2
Modeller for aktivitsregulering i Budget 2024-2027	2
Forklarende faktorer	3
Tilgang fra børne- og ungeområdet	3
Øvrig tilgang	4
Ændring af udgift til købte pladser	4
Afgang	4
Korrigerende handlinger	5
Tre forskellige modeller for aktivitsregulering	6
De tre modeller	8
Model 1: Ingen yderligere aktivitsregulering	8
Model 2: Aktivitsregulering ift. forventet udgiftsbehov	8
Model 3: Aktivitsregulering baseret på den gennemsnitlige udgiftsvækst	9

Aktivitsregulering på det Specialiserede Børne- og Ungeområde Budget 2024-2027

Aktivitsregulering på det specialiserede børne- og ungeområde har tidligere år, i forbindelse med budgetprocessen, været foretaget på baggrund af den kendte aktivitet og pris på området. I Budget 2023-2026 var datagrundlaget ikke tilstrækkeligt til at kunne opgøre dette, hvorfor aktiviteten for 2023 blev fastsat på baggrund af aktiviteten fra regnskab 2021. Efterfølgende er der investeret i ny systemunderstøttelse, således at aktivits- og prisdata kan anvendes aktivt og systematisk i fremskrivningen af områdets økonomi. Implementeringen af de nye systemer er i gang, men er ikke endeligt afstemt og kvalitetssikret endnu, hvorfor de ikke anvendes til prognose i Budget 2024-2027.

I forbindelse med Budget 2024-2027 har store dele af det specialiserede børneområde været medtaget i analyser i samarbejde med Komponent, med henblik på at identificere råderum på området. I analyserne og de afledte reduktionsforslag er der taget højde for at der er en stigende forbrugsudvikling i området, som skal nedbringes inden der kan høstes potentialer.

På baggrund af overstående er området derfor ikke aktivitsreguleret i Budget 2024-2027, udover prisfremskrivningen.

I 2024 og dermed også Budget 2025-2028 vil det igen være muligt at udarbejde prognose for aktivitet og pris på det specialiserede børneområde, hvor der således skal udarbejdes en model til brug for aktivitsreguleringen.

Aktivitsregulering på det Specialiserede Voksen- og Handicapområde

Modeller for aktivitsregulering i Budget 2024-2027

Faxe Kommune er, ligesom hovedparten af landets øvrige kommuner, udfordret af, at udgifterne på det specialiserede voksenområde stiger væsentligt i disse år. Dette giver sig aktuelt udslag i, at der forventes en overskridelse af myndighedsbudgettet i 2023, uagtet der blev indarbejdet en betydelig aktivitsregulering i Budget 2023-2026. Der er ikke tegn på, at udviklingen vender. Det bemærkes, at Faxe Kommune kommer fra et relativt lavt udgiftsniveau på det specialiserede voksenområde ift. sammenlignelige kommuner og landsgennemsnittet, og den relativt store udgiftsvækst på området er således udtryk for, at Faxe Kommune nærmer sig niveauet i andre kommuner.

I det følgende udfoldes de faktorer, der kan forklare udviklingen på området, og de korrigerende handlinger, der er iværksat og vil blive iværksat for at dæmpe udgiftsvæksten. I forlængelse heraf præsenteres tre modeller for aktivitsregulering af myndighedsbudgettet mhp., at der træffes beslutning om, hvilken af modellerne der skal indgå i den videre budgetproces for Budget 2024-2027 (opprioriteringsforslag SOU-CSSP-A1 'Aktivitsregulering af myndighedsbudgettet') Det bemærkes, at de budgetmæssige konsekvenser, der følger af omlægningen af takster på Faxe

F A X E K O M M U N E

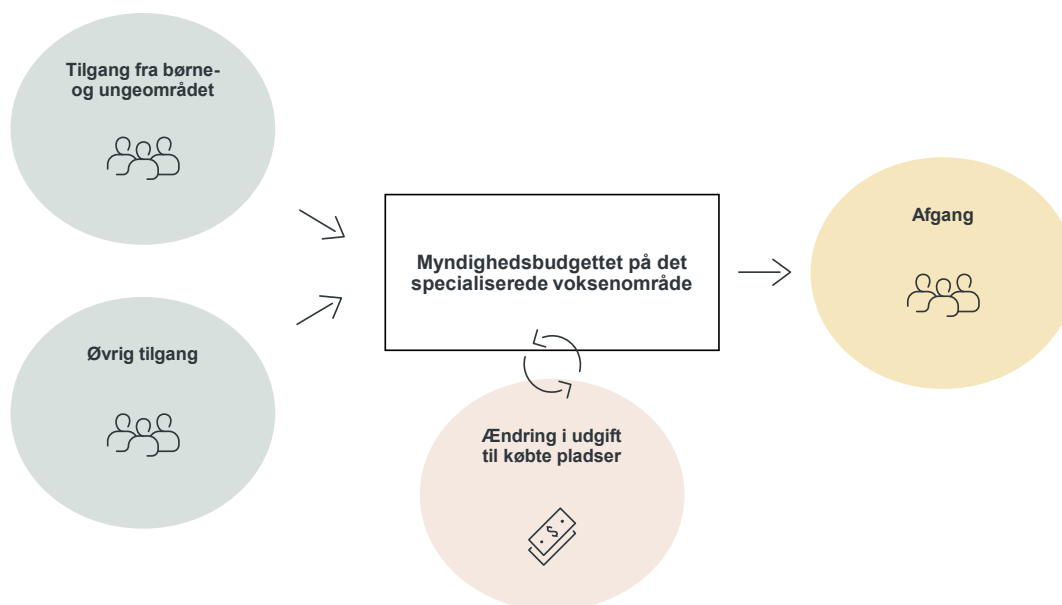
Kommunes egne bo- og dagtilbud indgår som et særskilt opprioriteringsforslag, hvorfor det ikke behandles i det følgende.

Forklarende faktorer

Myndighedsbudgettet anvendes til at købe forskellige former for støtte til de borgere, der har behov herfor, og som falder inden for den relevante lovgivning og kommunens kvalitetsstandarder på området, dvs. er i målgruppen. Da der er en løbende udskiftning i de borgere, som har behov for støtte, da borgernes støttebehov udvikler sig, og da priserne til køb af relevante indsatser ændrer sig, så har det en afsmittende effekt på budgetbehovet.

Konkret kan dette opsummeres og illustreres ved fire overordnede faktorer, som fremgår af følgende figur, og som beskrives nærmere i det følgende. Fælles for de overordnede faktorer, og dermed området som helhed, er, at der er en stor sensitivitet ift. særligt dyre sager. Få borgere kan således have en stor udgiftspåvirkning.

Figur 1: Overordnede faktorer, der påvirker myndighedsbudgettet

Tilgang fra børne- og ungeområdet

I forbindelse med, at en ung fylder 18 år eller afslutter efterværn, så overgår de lovgivningsmæssigt til Servicelovens 'voksenparagraffer', ligesom udgiften overgår fra myndighedsbudgettet på børne- og ungeområdet til myndighedsbudgettet på voksenområdet. Der er en væsentlig variation mellem årgange ift., hvor mange unge, der overgår til voksenområdet, og hvilket støtteniveau de har – og følgelig, hvor stor en udgift, som de medfører på voksenområdet.

Der er aktuelt en omstilling i gang på børne- og ungeområdet, hvor der i højere grad arbejdes med forebyggende og mindre indgribende indsatser, herunder at almenområdet varetager en større

F A X E K O M M U N E

del af indsatsen. Denne omstilling vil på sigt have en udgiftsdæmpende virkning på voksenområdet, da de unge overgår til voksenområdet med mindre indgribende indsatser og støttebehov. Men dette har et længere sigte, og på nuværende tidspunkt kan det konstateres, at det meget høje udgiftsniveau, der kendetegner børne- og ungeområdet relativt til sammenlignelige kommuner, har den konsekvens, at overgangssagerne medfører tilsvarende meget høje udgifter på voksenområdet, fordi de unge overgår med et mere omfattende støttebehov.

Øvrig tilgang

Udover den kendte tilgang i form af børne- og ungesager, så er der hvert år en uspecificeret tilgang af borgere, der er mere eller mindre 'ukendte'. Det er fx borgere, der har boet hjemme langt op i voksenårene med ingen eller begrænset støtte, borgere hvis funktionsniveau reduceres væsentligt på kort tid (fx borgere der erhverver sig en hjerneskade), tilflyttere, hvor betalingsforpligtelsen overdrages m.fl. Det er meget vanskeligt at skønne, hvor meget denne gruppe fylder, og der er væsentlig variation mellem årene.

Den øvrige tilgang er yderligere påvirket af, hvordan de generelle konjunkturer i samfundet er. I perioder med højkonjunktur er der relativt flere, der inkluderes på arbejdsmarkedet, hvilket har en positiv effekt for deres samlede livssituation. Dette har en dæmpende effekt på, hvor mange der opsøger og har behov for de mindre indgribende indsatser, fx socialpædagogisk støtte efter Servicelovens §§ 82 og 85. Det modsatte gør sig gældende i periode med lavkonjunktur.

Ændring af udgift til købte pladser

Udgifterne til købte pladser kan ændres som følge af en række forskellige forhold, herunder:

- at borgerens funktionsniveau ændres, hvorfor de har brug for mere eller mindre støtte
- at borgeren afklares til at skulle i et andet tilbud (der kan være billigere eller dyrere)
- at borgeren mistrives i sit nuværende tilbud eller ønsket et andet (der kan være billigere eller dyrere)
- at priserne/taksterne ændrer sig som følge af den generelle pris- og lønudvikling og andre forhold

I forhold til ovenstående kan det konstateres, at der, ligesom det er tilfældet for den generelle befolkning, er en stigning i den gennemsnitlige levealder for de borgere, der modtager støtte. Dette har den isolerede konsekvens for myndighedsbudgettet, at den gennemsnitlige borger bliver dyrere, fordi udgifterne strækker sig over flere år, ligesom støttebehovet ofte stiger væsentligt i de sidste leveår.

Yderligere kan det konstateres, at der i de seneste år har været en prisudvikling på køb af pladser, der overstiger den generelle pris- og lønregulering, som myndighedsbudgettet automatisk reguleres med. Der er ikke en entydig forklaring herpå, udover at den generelle inflation i samfundet er høj, ligesom udbuddet på nogle typer af specialiserede pladser er meget begrænset. Derfor er der begrænsede forhandlingsmuligheder ift. takstniveauerne.

Afgang

Afgang dækker over de borgere, hvis funktionsniveau forbedres i en grad, så de ikke længere har

F A X E K O M M U N E

behov for eller i målgruppen for støtte, de borgere der flytter, og hvor betalingsforpligtelsen følger med til den nye bopælskommune, samt de borgere, der dør.

Som det også var tilfældet for tilgangen, så er der variation mellem de enkelte år ift., hvor meget afgang der er, samt hvilket tilbud og udgift, det er der bortfalder. Den gennemsnitlige højere levealder har naturligt en begrænsende effekt på afgang.

Korrigerende handlinger

Som nævnt indledningsvist, så kan der allerede i 2023 konstateres en væsentlig forventet overskridelse af myndighedsbudgettet. Derfor er der allerede iværksat en række korrigerende handlinger, og administrationen arbejder løbende på at identificere yderligere greb, som kan dæmpe udgiftsvæksten. Derudover er der udarbejdet konkrete reduktionsforslag til Budget 2024-2027.

Muligheden for korrigerende handlinger er grundlæggende begrænset af, at indsatser og serviceniveau følger af de rammer, der er udstukket af serviceloven, sundhedsloven og Ankestyrelsens praksis. Området er yderligere kendetegnet ved, at der altovervejende er tale om 'skal'-opgaver, fx køb af bo- og dagtilbudspladser samt misbrugsbehandling, hvor Faxe Kommune kun i begrænset omfang mulighed for at påvirke serviceniveauet. Ca. 97 procent af Socialområdets budget anvendes således på disse takstregulerede områder, hvor der er meget begrænset handlerum. De resterende ca. 3 procent af budgettet består socialpædagogisk støtte efter Servicelovens § 82, der er en 'kan'-bestemmelse, samt kommunens væresteder (inkl. tilskud til KFUMs værested i Haslev 'Paraplyen').

I det følgende præsenteres de korrigerende handlinger, der er sat i værk for at imødegå udgiftsvæksten på området:

- Administrationen følger udviklingen tæt for i videst mulige omfang at imødegå det forventede merforbrug. Få sager, der tilgår eller udgår, har på dette område en stor betydning for den samlede budgetsituation.
- Der er etableret et længerevarende botilbud efter Servicelovens § 108 i Førsløv, hvilket forventes at bidrage til at reducere udgiftsniveauet på kort og langt sigt – i forhold til tilsvarende private og regionale tilbud - på nogle af de borgere, der har det største støttebehov.
- Faxe-Kollegiet er ved at blive omlagt og udvidet som et midlertidigt botilbud efter Servicelovens § 107. Dette øger mulighederne for, at yngre borgere med handicap kan få et fagligt relevant og kvalificeret lokalt tilbud, der samtidigt også ofte vil være mere økonomisk fordelagtigt set i forhold til tilsvarende tilbud i privat regi eller i andre kommuner.
- Der arbejdes aktivt med at udvikle tilbudsviften, så den i videst mulige omfang kan imødekomme de behov, som Faxe Kommunes borgere har. I dette arbejde ses der blandt andet på mellemformer, tidsafgrænsede og mindre indgribende indsatser. En kvalificeret og fleksibel intern kapacitet øger mulighederne for at styre udgifterne til køb af pladser.
- Mulighederne for at styrke myndighedsafdelingens redskaber ift. kontraktudarbejdelse og -forhandling, så der i endnu højere grad er fokus på mål, delmål og progression, er ved at blive afdækket. Dels for at styrke dialogen med tilbuddene, og dels for at sikre, at der er

F A X E K O M M U N E

sammenhæng mellem indsats- og takstniveau. Der er taget kontakt til to eksterne konsulenthuse, der har omfattende erfaring med netop dette.

- Socialudvalget godkendte d. 08.05.2023, punkt 63, at myndighedsafdelingen – på baggrund af en konkret individuel vurdering – kan af-visitere borgere, der ikke længere er i målgruppen for at midlertidigt botilbud efter Servicelovens § 107. For de borgere, der ikke på egen hånd eller med kommunens hjælp kan finde en egnet ordinær bolig, vil myndighed anwise alternative midlertidige boformer, såsom vandrehjem, sommerhus eller andet med hjemmel i Servicelovens § 80 (Husvilde), så ingen borgere udskrives til gaden.
- Socialudvalget godkendte d. 08.05.2023, punkt 63, at myndighedsafdelingen – på baggrund af en konkret individuel vurdering – får mulighed for at hjemtage borgere, der kan få et lige så godt eller bedre tilbud til kommunens egne midlertidige botilbud, og som er inden for tilbuddet målgruppe. I vurderingen indgår det, om borgeren er i gang med en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse eller beskæftigelse, der tilsiger, at det er uhensigtsmæssigt at hjemtage borgeren ud fra en samlet betragtning.

I forlængelse af ovenstående korrigerende tiltag arbejdes der løbende med at sikre, at Faxe Kommunes egne tilbud drives så omkostningseffektivt som muligt under hensyntagen til, at de skal kunne levere den forudsætte faglige kvalitet og støtte.

Tre forskellige modeller for aktivitetsregulering

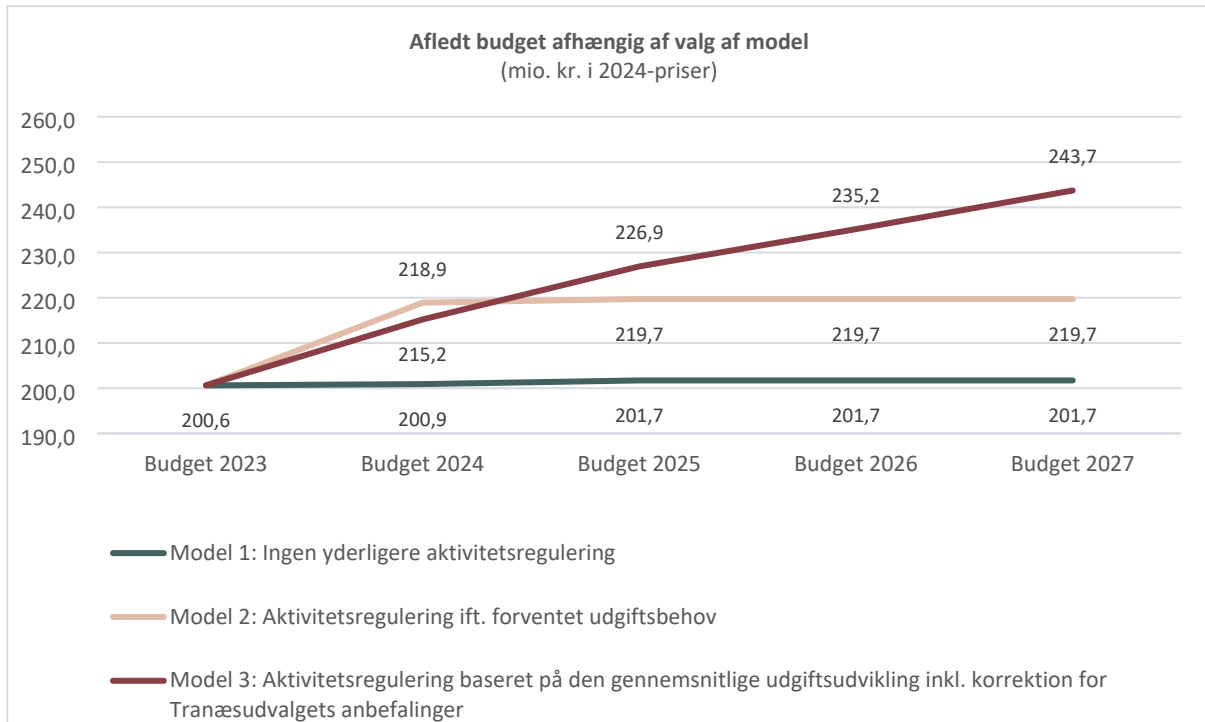
I det følgende præsenteres tre modeller for aktivitetsregulering af myndighedsbudgettet mhp., at der træffes beslutning om, hvilken af modellerne der skal indgå i den videre budgetproces for Budget 2024-2027. Modellerne er baseret på tre forskellige principper, hhv. at myndighedsbudgettet ikke tilføres flere midler (model 1), at myndighedsbudgettet tilføres midler svarende til det forventede udgiftsbehov (model 2), samt at myndighedsbudgettet tilføres midler svarende til den udgiftsvækst, der har været historisk med korrektion for Tranæs-udvalgets anbefalinger (model 3).

Den afledte budgetkonsekvens fremgår af følgende figur 2 og tabel 1. De enkelte modeller udfoldes i det følgende.

FAXE KOMMUNE

Figur 2: Modeller for aktivitetsregulering

Tabel 1: Merbudgetsbehov ved de 3 modeller

mio. kr. i 2024-priser	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Model 1: Ingen yderligere aktivitetsregulering	-	-	-	-
Model 2: Aktivitetsregulering ift. forventet udgiftsbehov	18,0	18,0	18,0	18,0
Model 3: Aktivitetsregulering baseret på den gennemsnitlige udgiftsudvikling inkl. korrektion for Tranæsudvalgets anbefalinger	14,3	25,2	33,4	42,0

F A X E K O M M U N E

De tre modeller

Model 1: Ingen yderligere aktivitetsregulering

Model 1 er baseret på, at myndighedsbudgettet ikke tilføjes flere midler end det, der allerede blev besluttet ifm. budget 2023-2026. I budget 2023-2026 blev det besluttet at løfte myndighedsbudgettet med 7,4 mio. kr. i 2023, 10,0 mio. kr. i 2024, samt 11,0 mio. kr. varigt fra 2025 og frem (2023-priser). Det vil konkret sige, at det allerede er besluttet at løfte myndighedsbudgettet med ca. 2,6 mio. kr. i 2024 set ift. 2023. Når dette ikke kan aflæses direkte af figur 2, så skyldes det, at der tilsvarende er indregnet en række budgetreduktionsforslag i 2024, herunder den fulde udgiftsreducerende effekt af omlægningen af Faxe-Kollegiet.

Det bemærkes, at det nuværende forventede udgiftsniveau for 2023 er højere end budget 2024. Så vælges model 1, så vil der selv uden yderligere aktivitetsstigning, være et forventet væsentligt merforbrug i 2024.

Model 2: Aktivitetsregulering ift. forventet udgiftsbehov

Model 2 er baseret på administrationens faktiske skøn for udgiftsbehovet i 2024. Udgiftsskønnet er sammenholdt med det godkendte budget for 2024 for at estimere merudgiftsbehovet. Baseret på administrationens nuværende skøn for udgifterne, er der et merbudgetsbehov på netto 21,7 mio. kr. i 2024.

Da model 2 er baseret på, at der årligt er en forholden sig til det forventede udgiftsbehov i det følgende budgetår, så er der ikke lavet konkrete skøn for, hvad udgiftsbehovet er i 2025 og frem.

I det følgende gennemgås nærmere, hvad der lægger bag det skønnede merbudgetsbehov i 2024, og der tages udgangspunkt i de hovedfaktorer, der blev præsenteret i figur 1.

Tilgang fra børneområdet

Der er en tæt og løbende dialog mellem myndighedsfunktionerne på børne- og ungeområdet og voksenområdet for at sikre den bedst mulige overgang. Baseret på de sager, som forventes at overgå fra børne- og ungeområdet til voksenområdet i den resterende del af 2023 og 2024, så er det nuværende skøn, at dette vil betyde en merudgift på voksenområdets myndighedsbudget på 7,8 mio. kr.

Øvrig tilgang

Den øvrige tilgang er notorisk svær at estimere, da tilgangen som beskrevet består af borgere, der kan være helt ukendte på området i forvejen. Med henblik på at sikre, at der er et vist rum i budgettet til at varetage disse borgere, så er der i udgiftsskønnet indregnet 5,0 mio. kr. i 2024 til øvrig uspecificeret tilgang. Dette er udtryk for et ædrueligt bud, og tallet er derfor behæftet med en væsentlig usikkerhed.

Ændring i udgift til købte pladser

Det kan konstateres, at der allerede i 2023 forventes at være en væsentlig overskridelse af myndighedsbudgettet, der blandt andet kan forklares ved, at enhedsprisen pr. plads/indsats er højere end forventet. Det antages, at de beskrevne korrigerende tiltag kan have en udgiftsdæmpende virkning, så den konstaterede budgetoverskridelse ikke i fuldt omfang får helårseffekt i 2024. I skønnet er derfor indregnet, at der er en merudgift på eksisterende borgere på 13,7 mio. kr.

F A X E K O M M U N E

Dette dækker dels over, at pladspriserne/enhedspriserne stiger mere end den gennemsnitlige pris- og lønregulering af budgettet (estimeret 1,9 mio. kr. i merbudgetsbehov i 2024), samt at udgiftsniveauet er væsentligt over det budgetterede i 2023, og dette vil i det vist omfang blive båret ind i 2024 (estimeret merbudgetsbehov på 11,8 mio. kr. i 2024).

Afgang

Der er lavet et skøn for den estimerede afgang baseret på data for 2019, 2020 og 2021. På baggrund af den historiske afgang forventes der en mindredgift på i alt -8,5 mio. kr. i 2024.

Model 3: Aktivitetsregulering baseret på den gennemsnitlige udgiftsvækst

Model 3 er baseret på, at myndighedsbudgettet i udgangspunktet fremskrives med den gennemsnitlige udgiftsvækst, der har været fra 2018-2023. En analyse af udgiftsudviklingen i perioden viser, at der i gennemsnit har været en årlig stigning i udgifterne på 7,3 %.

Udgiftsvæksten forventes dog modvirket i et vist omfang som følge af Tracæsudvalgets anbefalinger, således at udgiftsvæksten gradueres fra 100 % i 2024, til 75 % i 2025 og 50 % i årene derefter.

Lægges dette til grund for en aktivitetsregulering af budgettet, så svarer det til, at myndighedsbudgettet skal tilføres 14,3 mio. kr. i 2024, 25,2 mio. kr. i 2025, 33,4 mio. kr. i 2026 og 42,0 mio. kr. i 2027.